

KÖZVÉLEMÉNY.

POLITIKAI TARTALMU LAP.

Megjelen minden csütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak:	
Egész évre	6 frt — kr.
Fél évre	3 frt — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Egyes szám ára: 5 kr.	

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Győrött, Deák Ferencz-utca 8. szám,
 hova a lap szellemi részét illető közlemények, valamint az előfizetési
 pénzek és hirdetések küldendők.
 Hirdetéseket elfogad Nitsmann J. ur papírkereskedése és könyvnyomdája is.

Hirdetések jutányos árért közöltetnek.
 Nyilttéri közleményekért petsoronként 5 kr. és 30 kr
 helyegdíj fizetendő.
 Kéziratok nem adatnak vissza.

„A vallás szabad és sértetlen legyen.“

Győr 1893. okt. 7.

Mosolyognunk kellene, ha nem volna elszomorító, azon a kérkedő hányavetiségen, amelylyel ujságaink legtöbbször a szabadelvűséget állítja olvasóközönsége elé a tökéletesedés, boldogulás és felvirágzás alapfeltétele gyanánt; azt a szabadelvűséget, amely első sorban az embernek a vallás üdvös ígája alól való felszabadítását tűzte céljául.

A kormányának szabadelvű egyházpolitikai programja, mondják, ami egyedül képes nemzeti államunkat felépíteni, a társadalmi egységet létrehozni s talán nincs már oly dicsérő és magasztaló kifejezés a szótárban, amelyet a szabadelvűség egekig való emelésére fel ne használtak volna s nincs oly gunyoló és gyalázó szó, amit a liberalizmus ellensúlyozására keletkezett mozgalom népszerűsítésére nem alkalmaztak volna.

A liberalizmus tagadhatatlanul az élet kevélységének, a test és szemek kívánságának bőséges forrásából meríti elveit s ez a tény magyarázza meg, hogy miért akad nap-

ról napra annyi hűséges követője és hirdetője. Hit nélkül, a liberalizmus elvei szerint élni bizonyára sokkal könnyebb; de hogy szebb-e, üdvösebb-e? annak megítélését az elfogulatlan ész döntse el.

Nálunk, szegény hazánkban is gazdag aratás ígérkezik a liberalizmus vetésein. Maga a kormányzat állott a magvető munkások közé; hogy mily keserű lesz munkájának gyümölcse, azt a jövő fogja velünk megizletetni. Most csak arra a jelenségre hívjuk fel olvasóink figyelmét, ami pár nap előtt ugyszólván egész Európa nagyobb városaiban, s különösen Budapesten is végbe ment. Hazánkban is felütötte fejét az anarkia, amely Párisban palotákat röpített a levegőbe, ártatlan embereket tépett darabokra; hazánk fővárosában is tanyát ütöttek a társadalmi rend ez ellenségei s az utcákon szétszórt kiáltványokban hívták fel a népet tanaik követésére.

Nem is akarom hangsúlyozni, hogy a papi vagyon elkobzását is sürgetik; hiszen ezt Károlyi Gábor és Eötvös Károly képviselőktől megtanulhatták; de azt már az elszörnnyülködés hangján írom ide, hogy halált

esküdtek minden magánvagyonra, minden rangbeli különbségre, halált a hazafiúi érzésre, a nemzeti nyelv szentségére, s kimondották, hogy a házasságot ezentúl csak a szereltem szentesítse.

Ki nem olvassa ki e sorokból a legultrább — nem forradalmi — hanem valószínűségi anarkista, mindent tüzzel vassal felforgatni, lerombolni akaró törekvéseket? Ki nem ijed meg, ha elgondolja, hogy e szörnnyűséges elvek követői ma is sok ezret tesznek ki s számuk napról napra gyarapodik?

És e szörnnyű elvek a szabadelvűséget vallják szülő anyjuknak. Ki mer hát kérkedni a szabadelvűség magasztalásával? Ki meri okosan a szabadelvűségtől várni nemzetünk felvirágzását, mikor éppen a szabadelvűség édes gyermeke, az anarkia, a nemzeti érzület kiirtására a kozmopolitizmus apostolává esküdt?

A legmélyebb hódolattal hajlunk meg e dolgokról való elmélkedésünk közben a szentségének bölcs intése előtt, midőn legújabb körlevelében arra hívja fel figyelmün-

TÁRCZA.

Dalok.

I.

Messze távol, idegenben
 Szüntelenül sir a lelkem.
 Elek árván, elvonulva,
 S fel-fel zokog lelkem buja.

Oh nem bánt az élet terhe,
 Nem ez a gond ült szívemre! . . .
 Hull-hull könyje két szememnek:
 Messze vannak, kik szeretnek.

Ki sem sejtí, ki sem tudja,
 Kis szobám csak a tanuja.
 Mily nagy az én szívem buja;
 Mily forrón száll imádságom,
 Melybe a nevüket zárom

II.

Futott, tova a gőzköcsi,
 Közel érzem otthonomat;
 De gyorsabban szárnyalt, repült
 Az ifju vágy, a gondolat.

Megvetően kiesnyeltem,
 Mit alkotott az emberész:
 S panaszkodva fakadtam ki:
 Hogy ereje mért oly kevés

S jött az óra, — elbucsuztam,
 — Fájt a szívem, sirt a lelkem —
 Vissza vissza szállt egyre még
 Gondolatom önfeláradtan.

S ujra rohant a gőzös rém,
 Örületes volt futása.
 Zúgolódva fakadtam ki:
 Mért képes az ész esodákra!

Krispin.

Bécsi képek.

Napsugár és boru. fény és árny, gazdagság s kiáltó szegénység, szédítő pompa s meztelen nyomor — ismertető jellege minden világvárosnak, Bécsnek is.

Azt a benyomást teszi, mit egy pompás diadémel körített homloku grácia, a ki tejben mosdik, hogy arczbőre el ne veszítse márványsimóságát, kölni vízzel illatosítja magát, de mezít-láb vagyon; ruhájának dereka brüsszeli csipkéből van, de az aljra már nem tellett olesó perkál sem, szakadozott szennyes foszlányokból áll.

Nem teljes szépség, vagy ha úgy tetszik, excentrikus szépség!

Erről akarok néhány pillanatnyi felvételt bemutatni.

**

Rómába menni s a pápát nem látni — szokás mondani — nagy hiba; hasonlóképen Bécsbe menni s a Prátert meg nem nézni.

A Práter joggal mondható Bécs egyik nevezetességének. Pompás erdővel, rétekekkel borított óriási sétatér, a bécsieknek kedvelt kirándulási helye.

A „hohe Aristokratie“ nyakig gombolkozott tagjai, hetyke világiak, kedélyes, sörön hizott spießbürgerek, derék családanyák, negyedrangú orfeumi félbenmaradt divák, csinos szobaleányok, természetes cseh-dajkák, sodrott bajszú köz- és nem közvitézek, szemérmes leánykák, iskolás gyermekek egyaránt megfordulnak itt.

Szórakozik kiki a maga módja szerint. Szórakoztatóban nem akad hiány. Egész sereg mulatóhely, pompás berendezésű vendéglő áll a közönség rendelkezésére. Köztük a „Magyar csárda“ is. Érdeklődésemet már külseje felkeltette.

Nádfedeles, golyafészkes kis vendéglő. Oldalán a Bécsben elége gyakori, a magyar nyelvet pofozó; felírás „Itt magyarul beszéltek“.

Hajtott a kíváncsiság belülről is megnézni ezt a Hortobágy kellős-közepéről ideszakadt csárdát. Azt gondoltam, hogy majd igazi csárdát fogok látni hosszú fa-lóczákkal, x-lábu asztalokkal, egypár busuló szegénylegénynyel, mellettük egy hegedűs meg egy pikulás cigánynyal. Egyik szögletben pedig lesz a lécekből jól-rosszul összerótt söntés, honnét tűzesszemű parasztnenyecske fogja a bort harcsaszájú, golyanyaku üvegekben felszolgálni, a hogy az alföldön szokás.

Mekkora volt azonban meglepetésem, — mintha derült égből vilám csapott volna le, — ikszlábu asztalok s durva fa-lóczák helyett kényelmes pamlagokat, márványtáblás asztalkákat talál-

ket, hogy különösen ma, a keresztény intézmények oly heves és ravasz ostromoltatása idején, mindenekelőtt szükséges, hogy minden katolikus komolyan és alaposan fontolja meg, mennyire hasznos, hogy az idők és dolgok folytonos változásai közepett a vallás szabad és sértetlen legyen az államban s mennyire fontos tehát e dologban a lelkek állandó s tökéletes meggyőződését megőrizni.

Lehetetlen tehát nem csodálkoznunk azon, hogy épen a kormányzat, amelynek pedig a külső rend fentartása és megóvása a fő kötelessége, ad tápot a társadalmi rend ellen irányuló anarhikus törekvéseknek, ép az állam ad alkalmat a felforgató elvek elterjesztésére. Lehetetlen nem csodálkoznunk azon, hogy míg a kormányzatok bitófával és nyaktilóval sujtják az anarkista merénylőket, addig ők maguk építik fel liberalis intézményeikkel azt az iskolát, amelyből az anarkisták kikerülnek. Vallástalan és anarkista közt csak egy lépés van! Saját jól felfogott érdekünk követeli tehát megszívlelnünk ő szentsége intelmét, aki arra hív fel, hogy a lelkek vallásos meggyőződését megőrizzük, a vallást az államban szabadon és sértetlenül megtartsuk. A hüvelybe dugott, kicsorbult kard kevés védelmet nyújt. Ugyan mivel fogunk védekezni az anarkia réme ellen, ha megfogyatkozott a vallás?

Villamos világítás Győrött.

Az ember feje szinte szédül, ha a mai kor találmányain végig tekint. Nem sokára valóban annyira leszünk, hogy: „Londonban reggelizve, Konstantinápolyban ebédeltünk és Cochinchinában vacsoráztunk.” A költőknek ma már nem kell a tollszárt rágniok; csak végig billentyűznek egy zongora féle gépezeten s gondolatuk a papírra

lam, parasztnyenecke helyett feeskefarku frakkos pincérek szolgáltak, jóféle alföldi karcos helyett sört tettek élémbe.

S hogy annál teljesebb legyen a meglepetés, ne adj Isten, hogy magyarul egy kukkot is tudtak volna.

Szebbnél-szebb nyitott s zárt czimeres fogatok százával robognak a főuton végig úgy, hogy egy-egy kopottas külsejű komfortáblí soványító kúrát használó lova csak szemlesütve mer végig koczogni fényes sorsú pályatársai között.

Egy-egy délezege lovag, férfiak és hölgyek, robog a gesztenyefákkal szegett uton. Most egy Sonntagsritter tűnik fel, aki kétségbeejtő biztonsággal üli mokány lovát s izzad kővér cseppeket.

A kigyó módjára elágazó utakon ezernyi nép nyűzsög. Távobbb, félreeső helyeken egy szerelmes pár édesen susogva halad, vagy egy-egy zsolozsmáját halkán mormoló pap sétál; amott élénk gyermekesportok lawntennis-eznek az e czélra kijelelt térségen.

A közepén levő kis tavon egy kis csónak ring, benne egy szentimentális, félszázadon már szerencsésen tülesett szemérmes észak-németországi nevelő két csintalan növendékével, a kiknek bátorsága élénk kontrasztot képez a tudományok felkentjének félénkségével szemben.

A restaurációkban ezernyi nép fogyasztja a

van nyomva, a tollgyarak nagy keservére. A „szomszéd” szavat is ki kell törölnünk szótárainkból, mert a telephon utján akár Ausztráliában székelő pápai főnöknek kívánhatok jó étvágyat a patkány beafsteukhoz, rögtön megérkezik válasza: „köszönöm szépen!” Sőt az apjuktól pénzkérő diákeembereken is segített a humanus feltaló, dr. Gray. Ma már nem kell számlálniok a napokat, míg a levél haza ér; a távirda állomásnál leírja kívánságát egy papir lapra, s ugyanabban az időben már apja is olvashatja fia kezeirását. Akár Győr-ből egy épület-tervet is lerajzolhatok a chinai császár-uram számára, mint ezt a chichagói kiállításán bemutatták. Vagy ha nem tetszik valamelyik városban laknom, a préselt papírból készült házakkal a zulukafferek közé is elvándorolhatok. És a gurmandia sem maradt ám hátra. Ma a eszmatálpát is megetetik velünk finom rostélyosképen, akármelyik vén kandurt, mint nyulpecesnyét, oly nagyon kiművelődött a szakácsművészet. Szóval minden téren rendkívüli haladást tapasztalunk. Azonban hagyjuk most mindezeket s szóljunk a tárgyhoz.

Győrt szerencsés természeti fekvése oly kincsesel áldotta meg, mely valamelyik amerikai várost bizonyára a milliomosok hazájává tenné. Három folyó szeli Győrt, és az ezekben rejlő erő majd teljesen elvész. Könnyűszerűen lehetne a Rába új ágában berendezni malmokhoz hasonló gépszerkezetet, mely dynamogépeket hajtana. A kifejlesztett villamosságot éjjel világításra használnák, míg nappal egy erre az erőre berendezett gyár venné hasznát. Vagy mennyi varrónő van városunkban, kik egészségük, sőt életük árán keresik kenyerüket. Nem lenne-e jobb, ha a bevezetett villamosság hajtana gépeiket?! Mennyi életet megkímélnének. Már pedig se a berendezés, se a vezetés sem kerülne sokba. Ha jól tudom, két évvel ezelőtt hirdette valaki, hogy ő az ilyen új átvágásokban olesóan berendez dynamokat hajtó gépeket, turbinákat. Egy egy gép 20—30 lóerőt is képviselhet; sőt az újabban föltalált láncos turbina ereje 100—200 lóerőre is fokozható. Néhány ily gép tökéletesen elég volna, a mellett, hogy nagyon kevés akadályozná a folyó folyását. De télen mi hajtana a gépeket, mikor a folyóvizek befagynának?

hűs cseppelt a katonabanda szívhasogató, fülrepszító hangjai mellett:

„Nirgends hört mann wenerisch,
Alles ist schon ungarisch.
isch, isch, isch.”

Prosit!

A népmulatságok színtere az u. n. Würstpräter. Itt már magasabb élvezetekről is gondoskodva van. Panorámák finomítják a nép érzékét, az egymást érő ringlispilek a gyomrot dresszírozzák, a lövöldék pedig előre képezik az állam fenállásának szikla-szilárd alapját, a jövő katonaságát.

A Präter végső szélein, szabad térségeken Mars bakancsos — jobbára magyar — fiai gyakorlatoznak. Német a vezényszó, de a tanítás lelke, a magyarázat (értsd: szidás, káromkodás) az magyar. Nem legjobban megfelel-e ez a dualizmusnak?

Leszállt a nap, kigyulladnak a gázlángok, a lenge esti szellő szárnyain egy-egy hang repül szét zenészó, zajos beszéd vagy kocsirobogás, — majd elcsendesedik minden; a kirándulók hazavonultak, hogy kipihenjék a nap fáradoalmait.

A Präter is az éjszakának setét leplébe takarozik pihenni, aludni. A ringó fák is azt susogják: Jó éjszakát!

S. J. Gy.

E munkaszünetelés meggátolására kellene néhány lóerővel erősebb gépet berendezni, s a főlősleges villamosságot az ugynevezett accumulatorokban, gyűjtőkben összegyűjteni, és tölre ezekből a szükséges villamosságot újra elő lehetne teremteni. A vezető drótban levő ellenállás dacára is képes manapság a technika csekély veszteséggel elvezetni mértföldekre, amint a németek be is bizonyították. A mult antwerpeni kiállításakor a szükséges villamosságot — 1000, 16 gyertya erejű izzólámpa táplálására és egy 100 méteres vizesés kivitelére — a lauffeni vizesés 1500 lóerejű turbinájából vezették a kiállítás területére, tehát körülbelül 175 kilométer távolságra úgy 15% veszteséggel a transformátorok segítségével, a mi bizonyára csekélység oly távolság mellett. Így a terv kivitele Győrött csak igen csekély akadályokba ütközhetik, s nemcsak csekély költségbe kerülne, sőt a nappal fejlesztett villamosság jó jövedelmező ágat is képezne. Nagyszerű látvány lenne, ha a tüztorony tetejéről reflectorok terjesztenének nappali fényt városunkra; az utcákon 100 és 100 izzólámpa világítana a járókelőknek, a boltok tündöklenének, usznának a villamos fényben; jövendő szökő kutainknak vizét 1000 és 1000 színben fűrésztethetnők, a villamos lámpák segítségével!

Alán.

Nagy szavak.

Győr, 1893. okt. 7.

„Az egyházpolitikai kérdésben a kormány küzdelme egyszersmint a nemzet küzdelme”, e röpke szavakat bocsátja világgá végvonaglásában kimulását érző Wekerle kormány esatlósainak, hogy azután e felett elmélkedjenek még akép is, mintha a mai kormánynek elfoglalt állása a bécsi udvari körök absolutistikus előítéletei ellen irányulnának, még pedig a magyar közvéleménynek természetes irányzatával összevágón e küzdelmében a kormány a nemzeti szellemet, a nemzeti önértzetet képviselné, mely egyuttal minden alkotmányos magyar kormánynek bevehetlen fellegvárává erősbbülne, mert ezt a legmélyebb nemzeti ösztönök védő sánczai veszik körül.

Na! e nagy szavak hangoztatása ez alkalommal legalább épen nem helyén való; mert a kormány egyházpolitikai küzdelme nem egyéb, mint a közhatalom összpontosításának mindinkább szilárdítására törekvés és pedig a katolikus vallásuk ellenében a többi bevett és még beveendő vallásuk felülkerekedhetésének kilátásba helyezésével.

Nincs ebben a kormány politikájában a nemzeti önértzetnek, a nemzeti szellemnek egy mákszemnyi szikrája sem, nincs ebben a bécsi udvari körök absolutistikus örökölt előítéleteiből, vagy onnét való izgató incidensek hagyományos befolyásából még a legtávolabbi vonatkozhatás sem.

Hanem van a katolikus vallásuaknak védelme, a kormány egyházpolitikája által a katolikus vallás irányában készített Prokrusztos ágyba erőszakolás ellen.

Az államot az államban képzelné tanító 1606. bécsi és linczi békekötések, ezek alapján az 1608: 1, 1647: 5, ugy 1791: 26. törvényekkel az állami közérdek mellőzésével való kidomborodva fejlődésnek az 1849: 3, 1848: 20. által tett bővítése következtén az 1868: 48., 53. és 54. törvényekkel folytán a teljes jogegyenlőség s viszonyosság elvén a felül kerekedésre indult törekvésnek egyé találkozás az a kormány hatalom összpontosító törekvéssel, mely két törekvés azután egygyé találkozás az örömeben nemzeti szellemről, nemzeti önértzetről kívánna beszélni az idegen hazából Magyarország népessége többségének hitélete erő-

szakos megrontásával ide plántálni akart tozszü-
löttnek életre hozásánál.

Szerencse! hogy az 1606 évig e hazát, s az-
után is a mai napig fentartó nemzeti szellem és
nemzeti önértet a maga üdeségében s tisztaságá-
ban a magyar katolikus népben megvan, ez izmo-
sodik, és az ily kakukfiak költését ideje korán
észreveszi, — hogy felemelje tiltakozó szavát, s
megmutassa mi a hangzatos szavakból a való, s
mi az álarcz.

E hazában épen az imént hivatkozott béke-
kötések által igazolt különérdek fejlődése által
az állam hatalmi túlsúly oda soha nem fajulhat,
hogy a kormány oly előtérbe mozogjon, mely érez-
hetővé tegye a beavatkozást a vallás és a hitélet
szentélyébe, — ezen „szabadelvű rendszer“ czimen
— utra kelő hatalmi terjeszkedés ellenében Ma-
gyarországot ezredév óta fentartó erőssége, a ka-
tholikus vallás mindenkor és egész erejéből tilta-
kozik, — mert a tudomány átaljánosodása által
tisztultabb nézetekből eredő elfogulatlanabb felfo-
gás azon szabadabb mozgalmában, mely a társa-
dalomnak és így az államlétnek minden izületét
megérinti, az állameszme erősebb és öntuda-
tosabb kifejlésénél is azon tanelméletet, mely az
állameszme kockáztatása nélkül az egyház sza-
badtságát biztosítani hivatva van, a gyakorlatban
mindinkább kell, hogy izmosítsa, növekedni en-
gdedje.

A „szabad egyház a szabad államban“ főelv
ha az állam hatalomnak az alája rendelt visz-
zonyokra szabályozó jogosultságát elismeri, s a sou-
verainitásban rejlő jogát az egyház külviszonyaira
tisztelettel fogadja, e csak negatív természetű jog-
nak (jus advocatiae, jus inspiciendi, cavendi stb.)
tiszteletben tartását azonban csak úgy követelheti,
ha az egyháznak a saját belterén való teljes sza-
badon intézkedhetőségének határt nem szab.

Az egyházzévdnökség (jus advocatiae) jogának
ezége alatt ekép legkevésbé sem lehet igazolva a
kormányának, vagy az állambatalomnak a katho-
likus vallás szorosán vett egyházügyeire való be-
folyása, így az egyházjog szempontjából szoros ér-
telemben egyházi belügyek közé sorolhatik: a) a
hit és erkölestan; b) a szentségek és egyéb üdv-
szerek; c) az istentisztelet stb. stb.

Minthogy pedig a katolikus vallás tanai,
hitelvei szerint a házasság a hét szentségek egyike,
— igen természetes, ha Magyarország ezer éves
fennállásában a katolikus vallás mint legbefolyá-
sosabb tényező képezte az állam erősségét s ezen
ezer év alatt soha a házasság szentségét megta-
madni oka akarata nem volt, s épen a haza alap-
jának, a családi élet boldogságának megszilárdi-
tásáért, megingathatlanságáért nem is lehetett; —
a tudomány mai fejlődésében micsoda erkölestanra
alapítható az, hogy Magyarország népesedése több-
ségének belnyugalma megtámadásával idegen ál-
lamokban sem jónak vált torzképzemény beho-
zassék Magyarországra csupán azért, hogy az ál-
lamhatalmi túlsúly itt is megmutathassa minde-
neket tñhegyre állítható erejét.

A római katolikusok tiltakozásának semmi
köze sincs a bécsi hagyományos befolyásokkal;
— hanem igenis e tiltakozásokban nyilatkozik az
igazi magyar nemzeti önértet, nemzeti szellem, —
s ha e nyilvánulásokban a korona felismeri a
kormányának politikájában az államot ezredévig
fentartó erősség elleni merényletet, ugy bizonyára
felfogja ismerni azon hangu szavak alaptalanságát
is, mely a katolikus vallás megtámadásával Ma-
gyarország belnyugalmit feldolni elég ildomtalan
uton tévedez.

Azért rendületlenek maradunk állhatatossá-
gunkba és védelmezzük e magyar haza jólétével

egybetorott szent vallásunk sérthetlenségét. A jó
Isten segélyét kérve, áraszsza áldását küzdel-
münkre.

M. t. olvasóinkhoz.

„Közvélemény“ czimű magyarországi keresz-
tény katolikus vallásunk érdekei védelmében meg-
indult politikai lapunkra a folyó 1893. évi okt.
hó 1-től új előfizetést nyitottunk:

Egész évre 6 frt — kr.

Fél évre 3 frt — kr.

Negyed évre 1 frt 50 kr.

Az előfizetési díjakat kérjük kiadóhivata-
lunkhoz: Győr, Deák-utca 8. sz. küldeni, egy-
uttal felkérjük azon tisztelt ügybarátainkat, kik
lapunkat eddig megtartani szivesek valának, szí-
veskedjenek a lejárt időre — negyed vagy fél-
évre — az előfizetési díjat ugyan kiadóhivatalunk-
hoz mielőbb beküldeni.

Győrött, 1893. évi szeptember hóban.

Hahnekamp György,
lapvezér.

Krisztinkovich Ede,

Sankovics Bertalan,

felelős szerkesztő és kiadótulajd.

szerkesztő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A Baross-híd megnyitása.** Folyó hó 5-ikén
történt meg a Baross-ut folytatását képező s a
szintén a nagy Barossról nevezett áthidalás ünne-
pies megnyitása. Azaz csak lett volna ünnepies,
ha Lukács Béla miniszter is eljött volna, pedig
az ünnepredező bizottság nehezen várta; de nem
jött, mert mint Zechmeister polgármesternek sür-
gönyzé, elfoglaltsága akadályozta. A miniszter el-
maradása folytán a városi tanács vette át az in-
tézkedést s a városi tanács képviselőjében Szócs
Árpád tanácsos, Szily Zoltán t. ügyész és Odor
István főmérnök küldettek ki az áthidalás átvéte-
lére.

— **Gyászmise az aradi vértanukért.** Pénteken
reggel 8 órakor az Aradon kivégzett tizenhárom
magyar tábornokért gyász-istentisztelet volt a hely-
beli Benczések templomában. A szent misét Krol-
ler Miksa, főgymnáziumi igazgató tartotta fényes
segédlettel. A templomot megtöltő közönség sorai-
ban láttuk a hatóságok képviselőit, a régi hon-
védeket, a hadastyán-egyletet. A rövid időn köz-
szeretettel érdemelt Entreprise des Pompes Funeb-
res czég által a templom közepére állított díszes
ravatal nagyban emelte a nagy nemzeti esemény
emlékébe mélyedt ájtatoskodók gyászos hangulatát.

— **A győrszigeti korcsolyázó-egylet** f. hó
8-ikán d. e. 10 órakor tartja közgyűlését a győrs-
zigeti fürdőház nagytermében. Tárgyai: Igazgatói
jelentés, pénztári jelentés, a választmány és tiszt-
kar megválasztása, indítványok.

— **A polgármesterek értekezletéről** amely
minnket győrieket különösen azért érdekel, —
mert a mi polgármesterünk vetette fel, — az a
hir volt elterjedve, hogy a debreczeni polgár-
mester elhalasztani akarja. Ez a hír nem bi-
zonyult valónak. Az értekezletet még e hóban
összehívja Debreczenbe, addig a tárgyalás alap-
jául szolgáló promramot állítja össze, amelyet a
meghívókkal egyidejűleg küld meg a polgármeste-
reknek, akik azután megállapítják a közigazgatás
reformálásának szerintük helyes alapelveit, azok
kidolgozására bizottságot küldnek s a memoran-
dum tervezeteit egy újabb gyűlésben felülviz-
sgálják.

— **A csilizközi vasut** A csilizköziek — mint
értesülünk — vasutat építenek. Részvénytársaság
van alakulóban, mely Komáromból kiindulva
Nagy-Megyer, Duna-Szerdahely és Csütörtök állo-
másokkal Pozsonyig helyi érdekű vasutat épít.
Az érdeklődés a terv iránt oly élénk, hogy meg-
valósulása bizonyos.

— **A budavári merénylet.** Folyó hó 5-én
szabta ki a budapesti törvényszék a megérdemelt
ítéletet Csolics Mihályra, aki azzal a szándékkal
hatolt a hercegprimás elé, hogy leszurja; gonosz
tette kivitelében azonban Kohl Medárd primási
titkár utját állta, miközben a merénylő a hőselekkü
titkáron öt veszélyes szurást ejtett. *A törvényszék
Csolics Mihályt nemcsak a Kohl Medárd ellen el-
követett emberölés kísérletében, hanem a hercegprimás
ellen elkövetett gyilkossági kísérletben is bűnösnek
nyilvánította s ezért 10 évi fegyházra ítélte.*

— **Megégett cseléd.** A Bástya-utca 69. sz.
házban szolgáló Csuka Teréz 38 éves cseléd a
takaréktűzhelyen álló petróleum lámpát feldöntötte
s ruhája azonnal lángba borult. A megrendült
leány jajveszékelve rohant az udvarra, ahol a ház-
belieknek sikerült a lángokat elfojtani. A leány
azonban mégis oly súlyos sebeket kapott, hogy
életéhez kevés a remény.

— **Magyar áldozópap Konstantinápolyban.**
Fl. Kajdi János, a Lazarista rend tagja, mint
biztos forrásból értesülünk, előjárói által a rend
konstantinápolyi házába lett küldve. A Veszprém-
ből származott áldozópap eddig Bécsben főleg az
ifjuság körében apostolkodott. A török fővárosban
tartózkodó magyar katolikusok ezen intézkedést
bizonyára nagy örömmel veendik.

— **Trautwein nep. János,** kegyestanitőrendi
áldozópap, rendi kormánysegéd, ér. főgymnáziumi
igazgató, a budapesti oltár-egylet érdemekben
gazdag igazgatója f. hó 5-ikén reggel 4 órakor
elhunyt. Temetése f. hó 6-án délután a közönség
nagy részvéte mellett volt.

— **Bismark herceg** ez idő szerint 186 fon-
tot nyom, legnyomatékosabb volt 1879-ben 247
font — a kissingeni gyógmód alatt mérséklődött
sulya a mai mennyiségig. — Van a kit ez is ér-
dekel.

— **Komáromi Értesítő** czimű lap Rovács
Albin visszalépése folytán mai naptól Jankovich
Lajos szerkesztése alatt jelenik meg, s pedig ugy-
látszik megnagyobbult tartalommal.

— **Az angol börtönökben** ma is foglalkoztat-
ják még a rabokat taposó malomban, — e huma-
nus intézkedés a philantropikus „kilencz águ
maeska“ divaljával igen gyakorlatiasan hirdeti
az angol vidéki börtönökben a civilizáció meg-
otthonosodását; — no de hogyan is lehessen
másképp ez oly művelt államban, hol a királynő-
nek ötvenöt szobabeli kutyája szőnyegekkel dí-
szített szalonba berendezetten, kutya képekkel el-
látott muzeumban bannulhatja ékes elődeit, me-
lyeknek egy-egy esomó szőrűk arany rámban
megőrizve tartatik fenn az utókornak a kutyavir-
tus nagyobb megfigyelmezhetéseért.

— **Sarah Bernhart** hadi tudósítónak csapott
fel, Rio Janeiro bombáztatását mint szemtanu,
ekép írja le: Egy kis borzongással, mit azonban
nem találtam kellemetlennek, gondoltam a bom-
bázásra, — mert egy város lövöldöztesét a go-
lyók zápora között nem mindennap lehet látni.
Öt óra lehetett estve, midőn az első ágyu lövést
meghallottam néztem jobbra és balra is, de mit
sem láttam, utánna következett a másik, a har-
madik lövés, és esti öt órától éjjelig 211 ágyu lö-
vést olvastam, — de e lövések mindegyike elég
udvarias volt, hogy egyike sem okozott kárt.

A „Portugall” nevű gőzös, melynek utasai közé tartoztam, parancsot kapott, hogy utasait partra ne szállítsa, de kíváncsiságom, hogy egy bombázott várost s annak megrémült lakosait lássam, oly nagy volt, hogy a francia tengernagy bárkát eresztett a vízre, s partra szállított, — a lövöldöztes második napja volt ez s két napot töltöttem derek tengerézeimmel Rio de Janeiroban. Itt mindenfelé a legnagyobb csend uralkodott, lövöldözteséről csak annyit tudtak, amennyit a tengerpartról láttak; két nap múlva a Portugallban oly békés uton, mint jöttünk, visszaveztünk s nekem úgy tetszett, mintha a tengernagy hajójával, melyre fehér insurgens zászló volt kitűzve, mindig oly helyeket keresett, hol lövegei kárt nem tehettek. Annyi igaz, hogy Rio de Janeiro bombázatása épenséggel nem nyújtott ideget igazító, pikáns látványosságot.

— Hieronymi Károly belügyminiszter a képviselőházban okt. 6-án a borossebesi és községi királyi válaszokra vonatkozó kérvények folytatóságos tárgyalásánál következőkre is kiterjeszkedik: A kormánynak nemzetiségi politikkája igen egyszerű s igen világos. (Látjuk a szélsőbalon) A végeztelje az, hogy e haza minden polgára hű fia legyen, hogy a haza minden polgára nemzetiségi különbség nélkül közr. működjen a nemzet megerősítésért, fölvirágzására. E cél felé kell törekednünk, dacára annak, hogy a román nemzeti intelligencia egy része ma is az 1881-ik politikai program alapján áll, azon program alapján, amelynek sarkalatos pontja az, hogy Erdélynek külön autonómiaja legyen, hogy Erdélyben a közigazgatás nyelvtérületek szerint szerveztessék, — kívánunk általános szavazati jogot stb. — Elvagyunk határozva az e célra irányuló akcióit, bármibe jelentkezzék, a törvény egész szigorával sújtani. (Helyeslés.)

Mi azokkal, akik e politikai program alapján állanak, nem találkozhatunk, mert egészen más alapon állunk (tetszes). Van még egy szomorú jelensége a román nemzetiségi törekvéseknek, és ez az, hogy bár nem nyíltan, mert ez az illetőkre nézve veszélyes járna, hanem mégis vannak olyan álmadozók is, kik a magyarországi románság és más idegen államok románságából egy nemzeti románállamot akarnának alkotni. Ismerjük azon szálakat, amelyek Romániából Magyarországra atszövődnek, és mert ismerjük, elvágjuk és el fogjuk azokat vágni. E politikai álmadozók sat. sat. És mind e tudat dacára a királyi válaszok úgy hangzottak, melyeket épen a magyar nem várhatott.

Vagy tán a rokonszenv szánalmának útját egyengetni kívánja a miniszter a románok viselkedése elenében, midőn egész elegikus hangon elmondja, hogy a szomszéd Romániában sok ezerre megy azok száma, kik Magyarországon születtek, Magyarországon tanultak, sokszor nélkülözések között és kik azután kimentek Romániába, hogy ott keressék kenyerüket. Ez önkéntes száműzetés — méltóztassék elhinni — ritka esetben szabadon választott stb. stb. Ezért kell tehát Magyarországból egy részt Romániává tenni? — Nekünk bizony az ily hang a belügyminiszteri székéből egyáltalán nem tetszik, midőn elég kitörő volt a királyi válaszban Magyarország állami önállóságáért küzdő alkotmányos egyik pártjának létjoga elleni kifejezés erőssége.

— A komáromi szepítő-egyesület. Tátray József komáromi polgármester által kezdeményezett szepítő-egyesület alakítása tárgyában összehívott értekezletett f. hó 2-án tartották meg. Az értekezlet a „Szepítő-egyesület” alakítását elhatározta s az egyesület alapszabályainak elkészítésére egy bizottságot küldtek ki, amelyek feladata

lesz az egyesület alakításának módozatait és megállapítani.

— A m. kir. államvasutak pályateste felett épített áthidalás október 5-én délután átadott a közforgalomnak; ezen ugynevezett rendkívül díszes és a maga nemében egyetlen, modern technikai létesítményen érvényesült az, hogy Győrvárosra gyakorlati tapasztalat által megtanulhatja, hogy legalább háromnál az egy csakugyan kevesebb, eddig a mennyi átjáró volt, ez mind telekkönyvi bekebléssel vala a győri forgalomnak biztosítva, ma ez átjárók egyetlen egyre leebbültek illető városatyáink kegyessége az államvasutak jobb gondoskodása következtében, avagy talán annyira hanyatlott Győrváros, hogy most már ez egy forgalmi uttal is beéri ott, a hol eddig forgalma valamennyi útján a közlekedés élénk és felpesz-dült volt; megtanulhatja ezen műrekek érvényesüléséből azt, hogy Győrött nem mindég legjobb az egyenes út, mert normalis időben az átellenes Révfaluba is Győrujvároson, Szigethen kell át kutykaringózni a győri embernek, ha kocsira kap, — most pedig hihető valami berlini pipamintának tudakos utánzásával megkészült kegyelemből kapott teveháton ismét gyakorlatilag megtudhatja, hogy két pötty közé nem mindég húzható egyenes vonal, — hogy is mondja Bánkbanban Petur? Jó éjszakát! Na hát Jóéjszakát Nádorváros, Sokoró-alja! — legalább csak azt érthetjük volna meg, hogy ezen egyetlen tekervényre szorítottatásunk megnyitását valami kis tiltakozás félet érvényesítettek volna magasra hatoló városatyáink. Vagy majd a többi eddigi átjáró is meglesz az utolsó győri vásárra!

— Bérsben mindég egy nappal később s egy gondolattal utóbb érkeznek oda, hol a világesemények zajlanak, fényes tanuságát adta ennek a legbécsibb intézmény az osztrák magyar bank, mely október 5-én egy teljes százalékkal emelte fel kamatlábát akkor, midőn Londonban az angolbank kamatlábát félszázalékkal leszállította, és mikor Londonban a magán kamatláb 1 3/8%, Párizsban 2 1/2%. A német birodalmi bank, noha állása 217 millió márkával rosszabbodott, e kedvezőtlen helyzete dacára sem emelte fel kamatlábát, inkább fizeti az adóköteles bankjegy forgalom után az adót. Az osztrák magyar banknak a szept. 30-iki kimutatás szerint még adómentes tartaléka 43 millió volt s nagymennyiségű szalína is állott rendelkezésére, melyeknek realizálásával az adóköteles bankjegy forgalmat megakadályozhatta volna, és így igen valószínű, hogy a kamatláb emelés tisztán üzérkedésből történt, mit bizonyít az is, hogy a bankkamatláb felemelése után rögtön nagy lett a kínálat 4 1/2% pénzben. A kamatláb emelő spekulációnak tehát alig lehet hatása az agióra, sőt még a külföldi tőkék elhelyezésére is, mert ez mindaddig elmarad tőlünk, még a valuta árfolyamok ingadozásaitól tartanunk kell.

— Nyilvános köszönet és beszámoló. A révfalusi kath. kör könyvtára részére könyveket ajándékoztak: Dr. Szely Lajos kanonok: „Az Osztrák-Magyar Monarchia” megjelent díszes kötetét; Veszprémi kispapok 1 pldt; Esztergomi papnövendékek egyházirodalmi iskolája 3 pdt; dr. Lauran Ágoston kanonok 8 pdt; Milanész Iván ur 4 pdt; Sankovics Ignác káplán 20 pdt; Páder Rezső plebános 1 pldt; Speth Gyula 1 pldt; dr. Kiss János 3 pdt. Szalay Pál plebános 2 pldt; Mihalovics Ferencz plebános 2 pldt. (Folytatjuk.) Az elnökség.

— A párbaj ellen megindult mozgalomhoz csatlakozott az ujjesti Polgári Kör is. A kör válaszmánya kijelenté, hogy a polgári becsületet függetlennek tekinti a párbajozástól, a becsületen

Nyomatott Nitsmann József könyvnyomdájában, Győr. 1893.

ejtett foltot a párbaj által tisztázhatónak nem tartja. Egyuttal Tanos Pál indítványára elhatározta, hogy a párbaj ellen hozott törvény szigorítása végett az országgyűléshez feliratot intéz. — A sümeghi kaszinó pedig dr. Székely Albert indítványára határozattá emelte, hogy tagjai sorából kimélet és melléktelketet úgy személyválogatás nélkül, tehát feltétlenül kirekeszt mindenkit, a ki párbajt elfogad, párbajra kihív, párbajban segítkezik, vagy mint párbajorvos megjelenik. Ha ezt a példát követik az összes kaszinók s hasonlóan szervezett testületek, a tévedések utvesztőjében tanyázó párbajmánia aligha gyökeresen meg nem gyógyul.

— Panoptikum és mechanikai muzeum nyujt elég érdekes láttnivalókat a vásártéren. A viaszalakok meglepően élethűek; a népfajok megtekintése különösen a tanuló ifjúságnak melegen ajánlható. Minden belépő szép ajándékot is kap.

— 423 üdvözlő irat. Radó Kálmán vasmegeyi főispán és Rába-szabályozási kormánybiztos népszerűségét eléggé bizonyítja az, hogy val. b. titkos tanácsossá történt kinevezetése alkalmából 423 üdvözlő sürgönyt és levelet kapott. Elsőnek Vaszary Kolos bitoros hercegprimás üdvözölte.

— Tótmarokházán Nogradmegyében a néptanító, ki még nem régen egészen tót nyelvű faluját teljesen magyarrá tette, oly szegényül van fizetve, hogy a szünidők alatt kénytelen volt báró Podmaniczky Gézának Krakó nevű pusztáján mint arató s cseplőgépetető szolgáltni, vadászatokon pedig a hajtók vezetőjéül beállni, hogy ruházatot vagy tétre valót kereshessen.

— Krieghammer lovassági tábornok közös hadügyminiszter okt. 5-én délután viszonzotta Kamermayer budapesti polgármester látogatását, e nap folyamán meglátogatta Vay Miklós bárót, a főrendiház elnökét, Károlyi Tibor gróf a főrendiház másod elnökét, Széll Kálmánt a delegáció elnökét, gróf Zichy József, gróf Bánffy Miklós, gr. Erdődy István, gróf Szapáry Géza, gróf Széchenyi Gyula és báró Orczy Béla zászlósurakat, továbbá Tisza Kálmánt, Forinyák altábornagyot, Vaszary hercegprimást, Cselka püspököt, Beniczky Ferencz Pestvármegye főispánját, Ráth Károly Bpest fő polgármesterét, Sélley főkapitányt, Szabó Miklós kuria elnökét, Daruváry Alajost a kuria másod elnökét, Czorda Bódogot a királyi tábla elnökét. Rakovszky István állami számvevőszék elnökét, — az illetők viszonzták a látogatást, este hat órakor Wekerle Sándor miniszterelnök ebédet adott a hadügyminiszter ottlétéből.

— A „White Star Line” gőzhajó társulat 45 ezer lóerejű gőzöst — a Great Eastern 8 ezer lóerejűt, épít, 700 láb hossza, 68 láb szélessége leend, így 8 labbal hosszabb ugyan a Great Easternnél, e hajó száz óra vagyis négy nap alatt Angliából fogna Amerikába az utat megtenni, e járművet Clayd hajógyárak egyikében építik, „Gigautic” nevet viselend.

SZERKESZTOI ÜZENETEK.

S. L. Már el.
Sz. F. Győr. Annak a hirdetési históriának mi sem tudjuk magyarázatát adni.
M. F. Bácsa. Reméljük, hogy a magasabb tisztítás sikeresebb fog lenni.

Lapvezér:

HAHNEKAMP GYÖRGY.

Szerkesztő:

SANKOVICS BERTALAN.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

KRISZTINKOVICH EDE.